

Praten in de fabriek met gebaren

Als in de textielfabriek alle machines stonden te ratelen, was er enorm veel lawaai. De mensen werkten zonder gehoorbescherming en wie er lang werkte, werd steeds dover. Met elkaar praten kon niet vanwege het lawaai. Maar als je twaalf uur per dag met elkaar aan het werk was, wilde je wel eens iets vertellen aan een ander. Daarom hadden de arbeiders gebarentaal ontwikkeld. Zo konden ze toch hele gesprekken met elkaar voeren!

Afb. 2

Gebaar om te starten met een gesprek: naar iemand kijken en zwaaien om zijn of haar aandacht te trekken.

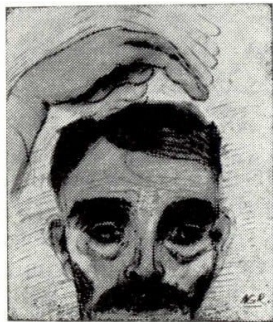

Afb. 3

Dit gebaar betekent: Hoe laat is het? De mensen hadden toen zakhorloges.

Afb. 5

Afb. 9

Dit zijn gebaren voor 'de baas'. Als die eraan kwam waarschuwden de arbeiders elkaar, want als iets hem niet beviel kon hij je van het ene op het andere moment ontslaan...

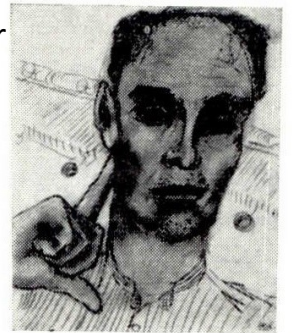
Afb. 10

Vroeger noemden ze 'een standje krijgen' ook wel 'de baard eraf krijgen'. Dit gebaar betekent dus dat je een standje hebt gekregen van de baas.

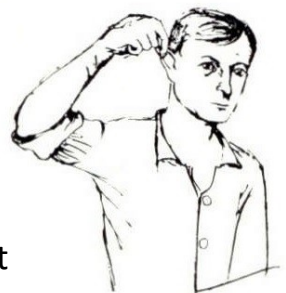
Afb. 11

De mensen die op het kantoor van de fabriek werkten hadden deftige kleren aan, een pak en een wit overhemd eronder met een hoge boord. Dit gebaar betekent 'hoge boord', dus: er komt iemand van het kantoor aan.

Afb. 6

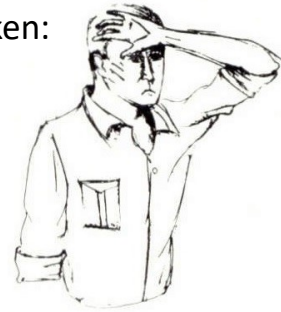
Dit gebaar grijpt de 'kant' van het 'oor' en betekent dus dat jijzelf of een ander naar het kantoor moet komen. Dat beloofde vaak niet veel goeds...

Afb. 12

Behalve een standje kreeg je misschien ook nog wel een boete, oftewel een korting op je loon! Bijvoorbeeld vanwege te laat komen of een weeffout in je stof. Dit gebaar betekent 'een gulden boete' (dat was toen veel!): een rondje met de ene hand en één vinger omhoog van de andere hand.

Dit gebaar betekent dat iemand heel hard moet werken:
hij veegt het zweet van zijn voorhoofd.

Afb. 18

Afb. 19

Als een arbeider zo gaat staan
en dan ook nog met die uitge-
streckte armen naar de machine
wijst, wil hij de baas vertellen
dat de machine niet goed
werkt.

De vuisten bewegen van elkaar af:
er is iets kapot.

Afb. 20

Afb. 25

Dit gebaar betekent: het is te
donker, ik kan niet genoeg zien.

Afb. 28

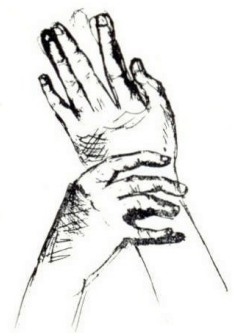
Door de handen in elkaar te leggen
bedankte je degene die je daarbij
aankeek. Bijvoorbeeld voor het op
je machine letten als je even naar
de wc moest.

Afb. 21

Ongelukken gebeurden vaak in de fabrieken.
De arbeiders hadden geen beschermende
kleding en de machines waren niet beveiligd.
De wijsvinger in de mond betekende dat er
een ongeluk was.

Met de ene hand de andere pols voelen bete-
kende dat er een dokter moest komen.

Afb. 22

De gesprekken gingen niet altijd over het werk. Mensen vertelden elkaar natuurlijk ook persoonlijke dingen. Bijvoorbeeld hoe het meisje eruitzag waarmee je op zaterdagavond had gedanst: groot of juist klein, met een bol of juist smal gezicht.

Afb. 26

Deze beweging betekent dat er een kind gewiegd moest worden (met de voet de wieg laten schommelen). En dus dat deze persoon geen tijd had om te gaan dansen...

Afb. 27

Afb. 24

De polsen over elkaar betekent: ik ben opgepakt door de politie!

En de vinger op de keel leggen betekent dat je heel erg boos op iemand bent. Stik!

Afb. 30